

DOMINYKAS JĖČYS- ĄŽUOLIS

1896 10 20–1947 08 11

Dainavos apygardos vadų sąskrydis. Alytaus aps. Punios šilas, 1947 m. balandžio 22–24 d. Pirmoje eilėje iš kairės: Dzūkų rinktinės Margio grupės būrio vadas Stasys Raklevičius-*Myslinčius* ir Merkio rinktinės vado pavaduotojas Albertas Perminas-*Jūrininkas*. Antroje eilėje iš kairės: Merkio rinktinės 3-iojo bataliono vado pavaduotojas Jonas Jakubavičius-*Rugys*, Margio grupės vadas Vytautas Subačius-*Klevas*, Dzūkų rinktinės Geležinio Vilko grupės štabo viršininkas Lionginas Baliukevičius-*Dzūkas*, neatpažintas partizanas. Trečioje eilėje iš kairės: Margio grupės štabo viršininkas Mykolas Petrauskas-*Aras*, Geležinio Vilko grupės vadas Vaclovas Voveris-*Žaibas*, Dzūkų rinktinės Spaudos ir švietimo skyriaus viršininko pavaduotojas Juozas Puškorius-*Girinis*, Dainavos apygardos ir PLPS vadas Dominykas Jėčys-*Ąžuolis*, apygardos vado pavaduotojas ir Merkio rinktinės vadas Adolfas Ramanauskas-*Vanagas*, apygardos vado įgaliotinis Vaclovas Kavaliauskas-*Juodvarnis*, Dzūkų rinktinės Vaidoto grupės būrio vado pavaduotojas Jonas Kučinskas-*Spyruoklis*, Dzūkų rinktinės Žvalgybos ir ryšių skyriaus viršininkas Kostas Šimelevičius-*Gandras*. Iš *Genocido aukų muziejaus* fondų

MEMORIALAS
NURIMĖS VARPAS
SKIRTAS
POLITINIAMS KALINIAMS IR
TREMTINIAMS.
DAINAVOS APYGARDOS
PARTIZANAMS,
1941 M. BIRŽELIO 22-28 DIEN
LIETUVOS KARIUOMENĖS
SUKILĖJAMS

Paminklas „Nurimęs varpas“ 1941 m. birželio 22–28 d. sukilėliams, Dainavos apygardos partizanams, politiniams kaliniams ir tremtiniams atminti. Alytaus r. Alytaus miesto skveras. Aikštelė „Laisvės angelo“ paminklo kairėje. Bendras paminklo ir atminimo lentos vaizdas. Aut. skulptorius Stasys Žirgulis ir architektas Leonas Adomkus. Atidengtas 2007 m. birželio 14 d. R. Trimonienės nuotr., 2010 m.

Dominykas Jėčys gimė 1896 m. spalio 20 d. Biržų aps. Vabalninko vls. Medžiūnų k. 1914 m. baigė Panevėžio realinę mokyklą. 1919–1920 m. dalyvavo Nepriklausomybės kovoje. Netoli Vilniaus pateko į lenkų nelaisvę, tačiau pabėgo ir perėjęs fronto liniją grįžo į Lietuvos kariuomenę.

1920 m. spalio 17 d. D. Jėčys baigė Karo mokyklą (III laida). Jam suteiktas leitenanto laipsnis. Tarnavo 12-ajame pėstininkų, nuo 1923 m. gruodžio 31 d. – 1-ajame pėstininkų pulke. 1925 m. sausio 8 d. jam suteiktas vyr. leitenanto laipsnis. 1925 m. liepos 15 d. D. Jėčys baigė Aukštųjų karininkų kursų Bendrąjį skyrių (V laida) ir tų pačių metų gruodžio 12 d. buvo perkeltas į Lietuvos šaulių sąjungą (LŠS). Ėjo Tauragės, vėliau – Zarasų šaulių rinktinių vado pareigas. 1926 m. vedė Veroniką Dambrauskaitę. 1928 m. šeimai gimė sūnus Algirdas. 1928 m. lapkričio 23 d. D. Jėčiui suteiktas kapitono laipsnis. Tais pačiais metais jam įteiktas Lietuvos nepriklausomybės medalis, 1931 m. apdovanotas Šaulių žvaigždės ordinu, 1932 m. – Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu, tais pačiais metais jam įteiktas ugniagesių „Artimui pagalbon“ 3-iojo laipsnio garbės ženklas.

1932 m. D. Jėčys buvo Utenos brandmajoras (miesto ugniagesių komandos viršininkas), 1933 m. – Utenos ir Zarasų brandmajoras. 1933 m. jis apdovanotas Estijos ugniagesių 2-ojo laipsnio Aukso kryžiumi. 1935 m. rugsėjo 28 d. perkeltas į Utenos komendantūrą ir paskirtas Utenos 2-osios šaulių rinktinės vado padėjėju, 1936 m. vasario 24 d. – į Alytaus komendantūrą karininku šaulių reikalams. Buvo 19-osios šaulių rinktinės vado pavaduotoju, kartu ėjo intendanto-raštvedžio pareigas. 1939 m. D. Jėčiui įteiktas Šaulių žvaigždės ordino medalis.

Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, 1940 m. birželio 28 d. D. Jėčys perkeltas į Seinų komendantūrą ir paskirtas Seinų aps. kariniu viršininku. Atsisakęs Lazdijų aps. LKP (b) komitetui perduoti šaukiamojo amžiaus vyrų sąrašus, 1941 m. gegužės 15 d. iš karinės tarnybos pasitraukė į Alytų ir slapstėsi, atnaujino ryšius su šauliais. 1940 m. gruodžio 11 d. (atgaline data) iš kariuomenės atleistas. Kilus Vokietijos ir SSRS karui, 1941 m. birželio 23 d. grįžo į Alytaus aps. karo komendantą pareigas. Tų pačių metų rugpjūčio 5 d. naciams uždraudus Lietuvos laikinosios Vyriausybės veiklą ir išformavus komendantūrą iš karinės tarnybos pasitraukė. 1941–1944 m. D. Jėčys dirbo Alytaus savivaldybės Socialinio aprūpinimo skyriaus vedėju. 1944 m. pavasarį, gen. P. Plechavičiui įkūrus Lietuvos vietinę rinktinę, D. Jėčys paskirtas šios rinktinės dalinio vadu Alytuje.

Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, D. Jėčys suvienijo partizanus Alytaus aps. šiaurinėje dalyje. 1945 m. pavasarį jis užmezgė ryšius su šioje Alytaus apskrities dalyje veikusiais partizanų grupių štabais ir birželio mėn. sukvietė juos į pasitarimą Alytaus aps. Butrimonių vls. Punios šile. Kartu su Margio, Vaidoto, Kęstučio ir Geležinio Vilko partizanų grupių vadais jis įkūrė Dzūkų rinktinę ir buvo išrinktas jos vadu. Vadovaudamas rinktinei parengė ir išsiuntinėjo „Dzūkijos partizanų veiklos taisyklės“, kuriose buvo apibrėžti partizanų kovos tikslai, organizacija, partizanų teisės ir pareigos. D. Jėčys nepritarė jungimuisi prie stambesnių Dzūkijos partizanų junginių ir bendrų Lietuvos partizanų struktūrų, motyvuodamas tuo, kad okupantams bus lengviau stambesnius junginius susekti ir sunaikinti. Jis norėjo likti savarankiškas, nuo nieko nepriklausomas. Vis dėlto 1946 m. balandžio 23 d. Dzūkų rinktinė prisijungė prie A apygardos, kuri 1946 m. gegužės 15 d. pavadinta Dainavos vardu. Tą patį mėnesį D. Jėčys-*Ąžuolis* buvo paskirtas Dainavos apygardos vadu, kartu ėjo ir Dzūkų rinktinės vado

Jis daug darbavosi kurdamas apygardą ir įvesdamas joje karinę drausmę. Buvo griežtas, reiklus ir pareigingas, bet kartu linksmas, turėjo gerą humoro jausmą. Vadovaujant *Ąžuoliui* įvyko nemažai struktūrinių pokyčių: 1946 m. rugpjūčio 23 d. išformuota Geležinio Vilko rinktinė, likę gyvi jos partizanai su visa veikimo erdve buvo įtraukti į Merkio ir Dzūkų rinktines. Kadangi pagrindinė propagandos priemonė buvo partizanų spauda, D. Jėčys rūpinosi, kad apygardoje būtų leidžiami laikraščiai. Jam vadovaujant buvo leidžiami „Laisvės varpas“, „Aukuras“ ir kt. Dėl padėties Pietų Lietuvos (Nemuno) partizanų srities (PLPS) štabe, dėl apygardos partizanų santykių su lenkų partizanais, taip pat dėl veiksmų prasidėjus sąjungininkų – anglų ir amerikiečių – karui su SSRS jis daug bendravo su Merkio rinktinės vadu Adolfu Ramanausku-*Vanagu*. Dėl Pietų Lietuvos partizanų srities (PLPS), Vyriausiojo ginkluotųjų pajėgų štabo (VGPS) ir Bendrojo demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio (BDPS) veiklos ir pareigūnų skyrimo į šias organizacijas tvarkos, dėl 1946 m. rudenį Vilniuje VGPS pareigūnų suėmimo *Ąžuolis* susirašinėjo ir su Tauro apygardos vadu Antanu Baltūsiu-*Žveju*.

Po 1947 m., ne vėliau kaip vasario 20 d., įsakymu Nr. 17 D. Jėčys-*Ąžuolis* jau pasirašė kaip PLPS vadas. Jis beveik nepalikdavo savo vadovietės Punios šile ir nevizitavo tolimesnių organizacinių apygardos vienetų. Rinktinių ir grupių vadams vadovavo raštu parengtais įsakymais, po kuriais ir toliau pasirašydavo kaip Dainavos apygardos vadas. Tais pačiais metais (ne vėliau kaip kovo 25 d.) Merkio rinktinės vadui A. Ramanauskui-*Vanagui* nurodė: „... Bet koks bendradarbiavimas su d[akta] r[u] Ereliu (Juozu Markuliu) ir jo sėbrais, esamais Šabuose VGPS ir BDPŠ Vilniuje, nebeįmanomas, ir kas buvo užmezgęs su jais bet kokius artimesnius ryšius, išsvengimui išdavysčių, tuojau nutraukti...“.

1947 m. balandžio 22–24 d. štabo bunkeryje D. Jėčys surengė visų Dainavos apygardos partizanų vadų pasitarimą, kuriame buvo aptarti opūs organizaciniai partizanų veiklos klausimai – bandyta išspręsti apygardos vado konfliktus su iš apygardos pasitraukusių grupių vadais, nutarta suaktyvinti veiksmus prieš okupacinę valdžią, aptarti kiti aktualūs klausimai – ryšiai, disciplina ir kt.

Iki savo žūties (1947 m. rugpjūčio 11 d.) jis suspėjo nustatyti tarnybinius partizanų užimamų vietų skiriamuosius ženklus, partizano ženklą, sužeidimo ženklą, uniformą ir pateikti jų apibūdinimus.

1997 m. gruodžio 22 d. D. Jėčiui pripažintas kario savanorio statusas, Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. gegužės 19 d. dekretu jam suteiktas pulkininko laipsnis, o 1998 m. lapkričio 18 d. dekretu jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinu (dabar – Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro didysis kryžius) (po mirties).